

داخل آن بنا شد و در تابستان سال بعد (۱۱۷۳) که اردوی خود را به چمن سلطانیه (زنجان) منتقل کرد، دستور داد یک دست عمارت خاصه و دیوانخانه بزرگ به سبک ساسانی و باغی در جنب آن بنا کنند.

پس از مرگ کریمخان زند در ۱۱۹۳ آغا محمد خان قاجار در سال ۱۲۰۰ تهران را به پایتختی برگزید، ولی به دلیل لشکرکشیهای دایمی کمتر در مقر حکومت خود به سر می برد و برای عمارت و آبادانی چندان فرصت نداشت. فتحعلی شاه در سال ۱۲۱۱ بر تخت سلطنت ایران جلوس کرد. از آن زمان به بعد با گسترش دستگاه اداری و تشریفات سلطنتی بناهای متعددی در داخل ارگ تهران در زمان فتحعلی شاه و ناصرالدین شاه قاجار احداث شد.

در دوران رضا شاه پهلوی، بخش های بزرگی از ارگ تهران، از جمله حصار دور آن، سردر باب عالی، ساختمان دفتر استیفا، نگارخانه، تکیه دولت، نارنجستان، باغ گلشن و ساختمانهای اندرونی تخریب شد. محل سکونت شاه به سعدآباد و سپس در دوران محمد رضا شاه پهلوی به نیاوران منتقل و مجموعه گلستان به محل پذیرایی از میهمانان خارجی تبدیل شد. پس از انقلاب مجموعه گلستان همچون اغلب عمارات سلطنتی دیگر بصورت موزه در آمد تا همگان بتوانند از آن دیدن کرده و

از تماشای زیبایی های حاصل فکر و دست هنرمندان و صنعتگران ایرانی بهره برند. بخشهای مختلف این مجموعه در حال حاضر عبارت است از:

ایوان تخت مرمر، خلوت کریمخانی، اتاق موزه (تالار سلام) و حوضخانه آن، تالار آینه، تالار عراج یا سفره خانه، تالار برلیان یا سفره خانه، تالار برلیان یا تشریفات، ساختمان کتابخانه، عمارت شمس العماره، عمارت بادگیر و حوضخانه وسیع آن، تالار الماس، کاخ ابیض، چادر خانه

گلستان؛ کاخی برای تاجگذاری

مجموعه کاخ گلستان، یادگاری به جای مانده از ارگ تاریخی تهران محل اقامت شاهان سلسله قاجار و از زیباترین و کهن ترین بناهای پایتخت دو بیست ساله ایران است. این بنا روزگاری همانند نگینی در میدان ارگ می درخشید.

سابقه تاریخی ارگ سلطنتی که محدوده مکانی تاریخی آن را در شمال خیابان و میدان امام خمینی (سپه) در سمت غرب خیابان خیام، در شرق خیابان ناصر خسرو و در جنوب خیابان پانزده خرداد و میدان ارگ تشکیل می دهد، به روزگار صفویه باز می گردد.

شاه طهماسب اول صفوی (۹۳۰-۹۸۴) نخستین پادشاهی بود که در سفرهای خود به قصد زیارت مقبره حضرت عبدالعظیم دستور داد بارویی به طول یک فرسنگ دور قصبه تهران احداث شود. پس از او شاه عباس صفوی در قسمت شمالی حصار طهماسبی چهار باغ و چنارستانی احداث کرد که بعدها دیوار بلندی گرد آن بنا کرده و عمارات مقر سلطنتی را در داخل آن ساخته و ارگ نامیدند.

در اواخر عهد صفوی تهران گاهی مقر موقت دربار شاهان صفوی قرار می گرفت و حتی شاه سلیمان (۱۰۷۷-۱۱۰۵) کاخی در این شهر برای خود بنا نهاد. ولی امروز اثری از بناهای دوره صفوی باقی نمانده است.

کهن ترین بناهای موجود در مجموعه گلستان، ایوان تخت مرمر و خلوت کریمخانی متعلق به دوران کریمخان زند است. وی در نبردهای خود بر ضد محمدحسن خان قاجار در سال ۱۱۷۲ تهران را مرکز اردوکنشی خود قرار داد و پس از پیروزی در این جنگ در دیوانخانه قدیم تهران که در زمان شاه سلیمان ساخته شده بود بار عام داد و با عنوان و کیل الرعا یا حکومت ایران را در دست گرفت.

به فرمان او در تابستان همان سال حصار ارگ مجددا احیاء شد و یک دست حرمخانه و خلوتخانه و عمارت دارالحکومه در